

การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าลายอย่าง มรดกศิลปกรุงศรีอยุธยา "ผ้าทรงนารายณ์" ของกลุ่มเย็บผ้าหมู่ที่ 5 ตำบลดีลัง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

อ.ณฤทธิ์ ประจงแต่ง (หัวหน้าโครงการ)

สาขาศิลปกรรม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ผศ.ดร.สุพัตรา เจริญภักดี บดีรัฐ

สาขาวิชาจุลชีวินวิทยา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ความเป็นมา

โครงการยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนยั่งยืนสู่แพลตฟอร์มออนไลน์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ซึ่งรับผิดชอบ 3 บุรี (คือ จังหวัดลพบุรี จังหวัดสระบุรี และ จังหวัดสิงห์บุรี) ซึ่งเป็นการส่งเสริมเพื่อยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนยั่งยืนสู่แพลตฟอร์มออนไลน์ พัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ให้กับสังคม ชุมชน และสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ โดยมีกิจกรรม การผลิต การตลาด การบริหารจัดการ และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีทางการผลิต ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาชนบท เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ และนำไปสู่เป้าหมายของการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน และวางรากฐานที่สำคัญของประเทศและสังคมไทย และจะเป็นเครื่องมือกระตุ้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ของชุมชน เกิดการดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง โดยจะเห็นได้ว่า “โครงการยกระดับมาตรฐาน ผลิตภัณฑ์ชุมชนยั่งยืนสู่แพลตฟอร์มออนไลน์” ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี เป็นแนวทางสร้างความ เจริญให้แก่ชุมชนสามารถยกระดับความเป็นอยู่ของคนในชุมชนให้ดีขึ้นได้ มีการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ ในท้องถิ่นให้กลายเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ สามารถสร้างรายได้ให้แก่บุคคลในชุมชน สร้างชุมชนที่เข้มแข็ง ที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ และยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนให้ดีขึ้น โดยความร่วมมือทั้งภาค รัฐ ภาคเอกชน และบุคลากรในชุมชนนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี

บ้านดิลกเป็นส่วนหนึ่งในกลุ่มชุมชนไทยเบ็ญ โดยมี 3 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่บ้านโคกสูง หมู่บ้าน หนองนา และหมู่บ้านดิลก พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม มีเนื้อที่ประมาณ 40.08 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ ทางทิศตะวันตกของอำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ห่างจากที่ว่าการอำเภอพัฒนานิคมประมาณ 18 กิโลเมตร ห่างจากตัวจังหวัดลพบุรี ประมาณ 53 กิโลเมตร เขตพื้นที่ทิศเหนือ ติดกับ อ.ชัยบาดาล อบต. โคกสูง อ.พัฒนานิคม จ.ลพบุรี ทิศใต้ ติดกับ อบต.ช่องสาริกา อ.พัฒนานิคม จ.ลพบุรี ทิศตะวันออก ติด กับ อบต.พัฒนานิคม อ.พัฒนานิคม จ.ลพบุรี ทิศตะวันตก ติดกับ อ.เมือง จ.ลพบุรี อาชีพหลัก ทำนา/ทำ ไร่ อาชีพเสริม รับจ้าง

ปัจจุบันมีการเลิกจ้างจากโรงงานเย็บผ้า ทำให้พนักงานที่เคยทำงานในโรงงานเย็บผ้าตกงาน ไม่มี รายได้ บางคนก็รับงานเย็บผ้า ฯลฯ มีรายได้ที่ไม่แน่นอน จากการลงพื้นที่ จึงได้เล็งเห็นความต้องการของ กลุ่มเย็บผ้าหมู่ที่ 5 ในชุมชนบ้านดิลก ที่ต้องการสร้างความเจริญให้แก่ชุมชนสามารถยกระดับความเป็น อยู่ของคนในชุมชนให้ดีขึ้นได้ สร้างชุมชนที่เข้มแข็งที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ และยกระดับชีวิตความเป็น อยู่ของคนในชุมชนให้ดีขึ้น ปัจจุบันไม่มีสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ อัตลักษณ์ของชุมชน จึงได้ ทำวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าลายอย่างมรดกศิลปกรุงศรีอยุธยา “ผ้า ทรงนารายณ์” ของกลุ่มเย็บผ้าหมู่ที่ 5 ตำบลดิลก อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี และพัฒนารูปแบบ บรรจุภัณฑ์ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ของกลุ่มชุมชนไทยเบ็ญกลุ่มเย็บผ้าหมู่ที่ 5 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อพัฒนาออกแบบผลิตภัณฑ์ผ้าลายอย่างสมัยอยุธยา
2. เพื่อออกแบบบรรจุภัณฑ์และตราสินค้าผลิตภัณฑ์

กลุ่มเป้าหมายและพื้นที่ดำเนินโครงการ

กลุ่มสมาชิกเย็บผ้าบ้านดึ่งหมู่ที่ 5 ตำบลดิ่ง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี จำนวน 30 คน

ระยะเวลาดำเนินโครงการ

ธันวาคม 2566 – กันยายน 2567

วิธีดำเนินโครงการ

1. ลงพื้นที่สำรวจความคิดเห็นสมาชิกกลุ่มถึงความต้องการทำลวดลายผ้า ที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนหรือของจังหวัด และความต้องการแปรรูปและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าลายอย่างมรดกศิลป์กรุงศรีอยุธยา “ผ้าทรงนารายณ์” ของกลุ่มเย็บผ้าหมู่ที่ 5 ตำบลดิ่ง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรีโดยการสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์สมาชิกกลุ่ม
2. การออกแบบลวดลายผ้าลายอย่าง มรดกศิลป์กรุงศรีอยุธยา “ผ้าทรงนารายณ์” ที่เป็นเอกลักษณ์ของกลุ่ม เพื่อให้ได้ลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนหรือจังหวัด
3. การอบรมเชิงปฏิบัติการแปรรูปจากผลิตภัณฑ์ผ้าลายอย่าง มรดกศิลป์กรุงศรีอยุธยา “ผ้าทรงนารายณ์” เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ผ้า ที่มีความสวยงามตอบประโยชน์ใช้สอย
4. สำรวจความคิดเห็นและความพึงพอใจของสมาชิกกลุ่มและลูกค้าที่มีต่อลวดลายผ้าลายอย่างมรดกศิลป์กรุงศรีอยุธยา “ผ้าทรงนารายณ์”
5. ส่งเสริมการตลาดโดยการออกแบบโลโก้ของสินค้า และสื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มผ่านช่องทางออนไลน์และออฟไลน์

การบูรณาการกับการเรียนการสอน

มีการบูรณาการในรายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิชาภูมิปัญญาศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น

ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ

ผลผลิต (Output)

ได้ต้นแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าลายอย่างสมัยอยุธยา ได้แก่ กระเป๋า ย่าม เสื้อ

ผลลัพธ์ (Outcome)

ด้านเศรษฐกิจ สร้างรายได้จากการขายสินค้า

ด้านสังคม พัฒนากิจกรรรมกลุ่มทอผ้าให้มีความหลากหลาย ชุมชนเข้มแข็ง เกิดความสามัคคี

ด้านวิชาการ ความรู้และทักษะการถ่ายทอดเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ การฟื้นฟู และต่อยอดผ้าลายอย่าง มรดกศิลปกรุงศรีอยุธยา “ผ้าทรงนารายณ์” สู่วัฒนกรรมสร้างสรรค์ อย่างยั่งยืน

ผลกระทบจากโครงการ (Impact)

ด้านเศรษฐกิจ ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย และผลลัพธ์ทำให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น

ด้านสังคม ทำให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลง เกิดความสามัคคีในกลุ่มและชุมชน

ด้านวิชาการ มีการฟื้นฟู และต่อยอดผ้าลายอย่าง มรดกศิลปกรุงศรีอยุธยา “ผ้าทรงนารายณ์” สู่วัฒนกรรมสร้างสรรค์ อย่างยั่งยืน

การนำไปใช้ประโยชน์และสร้างรายได้

1. กลุ่มเย็บผ้าหมู่ที่ 5 ตำบลติ่ง อำเภอนานิคม จังหวัดลพบุรี มีการแปรรูปผ้าลายอย่างสมัยอยุธยาของกลุ่มที่เป็นเอกลักษณ์ เป็นที่รู้จักแพร่หลาย โดยเป็นของที่ระลึกของกลุ่มชุมชนไทยเบ็งบ้านติ่งและของจังหวัดลพบุรี สระบุรี ผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมไทย (CPOT) โดยพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์เชิงพาณิชย์ได้

2. ผลิตภัณฑ์ผ้าลายอย่างสมัยอยุธยาของกลุ่มชุมชนไทยเบ็งบ้านติ่งหมู่5 สามารถสร้างรายได้ให้แก่สมาชิกกลุ่มและสร้างเศรษฐกิจในชุมชน ทำให้ชุมชนมีความยั่งยืน

3. เป็นข้อมูลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปส่งเสริมพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ ส่งเสริมให้มีการรับรองเครื่องหมาย รับรองมาตรฐาน กระตุ้นการท่องเที่ยวชุมชน เศรษฐกิจของจังหวัดลพบุรี

4. กลุ่มและสมาชิกได้รับประโยชน์ในด้านองค์ความรู้และการส่งเสริมรายได้ที่เพิ่มขึ้นโดยตรงจากการเข้าร่วมโครงการ

5. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ได้เป้าหมายและตัวชี้วัดการพัฒนาของกลุ่มเพิ่มขึ้นจากการที่กลุ่มได้รับการพัฒนาจากมหาวิทยาลัยฯ

กลุ่มเย็บผ้าหมู่ที่ 5 ตำบลติ่ง อำเภอนานิคม จังหวัดลพบุรี สามารถสร้างรายได้จากการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าลายอย่างสมัยอยุธยา “พัสดราภรณ์ ทรงนารายณ์” ได้แก่ กระเป๋าที่หลากหลาย ย่าม เสื้อ เพื่อจำหน่าย มีรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 10

